

metodiskais materiāls skolām

Finanšu izlūkošanas dienesta veidotā metodiskā materiāla skolotājiem „Zini naudas li(t)kumus” mērķis ir informēt vidusskolēnus un veicināt viņu izpratni par finanšu noziegumu veidiem, riskiem un rīcību, lai no tiem izvairītos.

Materiālā ir pieci izglītojoši video par dažādām tēmām. Komplektā ar video ir pieejami uzdevumi, kurus var pildīt patstāvīgi vai grupā, tiešsaistē vai izdrukātā veidā. Metodiskais materiāls pieejams vietnē www.fid.gov.lv

5. Finanšu noziegumu ietekme uz karjeru un privāto dzīvi – nesabojājā nākotni!

Piedāvājums **nopelnīt** naudu viegli un bez piepūles jauniešiem var šķist vilinošs, jo kā gan vienkāršs naudas pārskaitījums vai skaidras naudas izņemšana bankomātā un nodošana citai personai var ietekmēt nākotni.

Aiz nezināšanas, zaudējot modrību vai tiecoties pēc ātri iegūstamas labākas dzīves, šādā darījumā viegli var tikt iesaistīts ikviens – arī **jaunieši**. Taču šāda rīcība ir finanšu noziegums un **ietekmē visu turpmāko dzīvi** un apdraud karjeras iespējas nākotnē.

Piemēram, aizdodot savu bankas karti klases biedram, draugam, kaimiņam un citiem uz vienu vai vairākām dienām, jauniešiem var tikt atzīts par aizdomās turēto pēc **Krimināllikuma 193.¹ panta pirmajā daļā** paredzēta noziedzīga nodarījuma (tādu datu izplatīšanu, kas dod iespēju nelikumīgi izmantot maksāšanas līdzekli). Citos gadījumos rīcība ir sodāma ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz pat trim gadiem vai ar īslaicīgu brīvības atņemšanu, vai ar piespiedu darbu, vai ar naudas sodu.

Katram **noziegumam ir sekas**, tādēļ jāapzinās, ka iesaistīšanās naudas atmazgāšanā jeb noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā ir **nelikumīga** un par to **paredzēta kriminālatbildība** ne tikai tās organizētājiem un profesionālajiem legalizētājiem, bet arī tiem, kas tajā iesaistās vieglas peļņas meklējumos.

Kļūstot par „naudas mūli”, arī upuri sauc pie kriminālatbildības un piešķir sodu. Krimināllikumā noteiktie **soda mēri ir dažādi** – brīvības atņemšana, probācijas uzraudzība, sabiedriskais darbs, naudas sods, mantas konfiskācija, maksimālais brīvības atņemšanas ilgums – līdz pat 12 gadiem.

Tas būtiski **ietekmēs turpmāko dzīvi**, sabojājot jaunieša reputāciju un attiecības ar radniekiem un draugiem, kā arī padarīs neiespējamā vai apgrūtinātas:

- **studiju vai darba iespējas ārzemēs** – konkrētās valstīs vai nozarēs, kur tiek pārbaudīts sodāmības fakts;
- **karjeras iespējas tādās profesijās**, kā advokāts, tiesnesis, nodokļu konsultants, policists vai tādos amatos, kā finanšu iestādes vadītājs, kazino vai juridiskā biroja īpašnieks, valsts prezidents, ministrs vai citos, kur ir būtiska nesodāmība vai pielaide valsts noslēpumam;
- **finanšu pakalpojumu saņemšanas iespējas vai bankas kontu atvēršana.**

Katram nopietni jāpadomā, vai iespējama „viegla” peļņa (30–300 euro) konkrētajā dzīves brīdī ir tā vērtā, lai riskētu ar visu turpmāko dzīvi – tām aizraujošajām iespējām, kuras tā vēl tikai piedāvās.

SARGĀ SAVUS SAPNUS!

Uzdevuma apraksts: atceries par brīdinājuma zīmēm jeb „sarkanajiem” karogiem un apkopo tos vienuviet. Šajā uzdevumā ir iekļauti 18 „sarkanie” karogi saukļu veidā. Savieno saukļa sākumu ar tam atbilstošāko turpinājumu un pārbaudi, vai atbilstība ir pareiza. Atceries šos „sarkanos” karogus arī turpmāk!

Izpildes laiks: no 3 līdz 5 minūtēm

Ieteicamās mācību jomas: ekonomika un uzņēmējdarbības pamati, politika un tiesības, sociālās zinības un vēsture

Savieno sākumu ar turpinājumu!

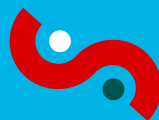
Brīdinājuma zīmes jeb „sarkanie” karogi ir:

Apstājies un ...	... reputāciju!
Apzinies ...	... darījumos!
Atpazīsti krāpnieciskas ...	... noziedznieku!
Ieslēdz kritisko ...	... darbības!
Izglīto savus ...	... detaļām!
Izvairies no ...	... tuviniekus!
Neatver aizdomīgas ...	... sodāmības!
Neiesaisties aizdomīgos ...	... datus!
Neievadi savus finanšu ...	... nākotnes karjeru!
Neizpaud savas personas ...	... peļņu!
Nekļūsti par ...	... sekas!
Neriskē ar savu ...	... domāšanu!
Neuzķeries uz „vieglu” ...	... datus!
Nesabojā savu ...	... informāciju!
Pamani „sarkanos” ...	... padomā!
Pārbaudi ...	... karogus!
Pārtrauc ...	... saites un pielikumus!
Pievērs uzmanību ...	... sarunu!

ZINI NAUDAS LIĻKUMUS!

Apzinies! Katram noziegumam ir sekas – iesaistīšanās naudas atmazgāšanā jeb noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā ir nelikumīga, un par to paredzēta kriminālatbildība ne tikai tās organizētājiem un profesionālajiem legalizētājiem, bet arī tiem, kas tajā iesaistās „vieglas” peļņas meklējumos.

NĀKOTNE IR TAVĀS ROKĀS ...

Mācies atpazīt noziedzīgas shēmas

Kritiski izvērtē katra darījuma apstākļus

Palīdzi citiem izvairīties no krāpniecības

Pareizās atbildes

Apstājies un padomā!
Apzinies sekas!
Atpazīsti krāpnieciskas darbības!
Ieslēdz kritisko domāšanu!
Izglīto savus tuviniekus!
Izvairies no sodāmības!
Neatver aizdomīgas saites un pielikumus!
Neiesaisties aizdomīgos darījumos!
Neievadi savus finanšu datus!
Neizpaud savas personas datus!
Nekļūsti par noziedznieku!
Neriskē ar savu reputāciju! (vai ... nākotnes karjeru!)
Neuzķeries uz „vieglu” peļņu!
Nesabojā savu nākotnes karjeru! (vai ... reputāciju!)
Pamani „sarkanos” karogus!
Pārbaudi informāciju!
Pārtrauc sarunu!
Pievērs uzmanību detaļām!

Finanšu izlūkošanas dienests

Finanšu izlūkošanas dienests apkopo un analizēt finanšu datus, saņemtos ziņojumus par aizdomīgiem darījumiem, lai iegūtu informāciju nodotu Latvijas tiesībsardzības iestādēm noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas lietu izmeklēšanai.

Sociālie tīkli

FIU Latvia
 Naudas Likumi
 @naudas_likumi
www.fid.gov.lv